

Mela-dorvu oajuhuvvomii

Diedihančállosa sisdoallu

Oadju Mela-dorvvu vuodđun.....	1
MYEL-bargodietnasat.....	2
Oadju eana- ja vuovdedoalus.....	3
Guolásteaddji oadju.....	4
Boazodoalli oadju.....	5
Eaktodáhtolaš MYEL-oadju.....	6
MATA-bargobárteoadju.....	6
Astoáiggi MATA-oadju.....	7
Oadjomávssut.....	7
Oadju ealáhaga oktavuodas.....	8
Geavatlaš áššit.....	9
Lassedieđut Mela-dorvvus.....	9
Mela-dorvui gullet.....	10

Eanadoallofitnodatolbmo Mela-dorvu

Eanadoallofitnodatolbmuid ealahatlagádusa – Mela – bargun lea doarjut suomelaš eanadoallofitnodatolbmo buresbirgejumi sierra eallinmuttuin. Eanadoalliid, guolásteaddjiid, boazodoalliid ja vuovdeeaiggádiid bargoealahatdorvu mearrašuvvá eanadoallofitnodatolbmo ealahatлага (MYEL) mielde ja dan vuodđun lea MYEL-oadju. Ovttas MYELain eanadoallofitnodatolbmui leat addimin dorvvu MATA-bargobárteoadju ja eará Mela-ovddut. Oktasaš namahusain dán dorvvu gohčodit Mela-dorvun.

Oadju Mela-dorvvu vuodđun

Mela-dorvvu vuodđun lea eanadoallofitnodatolbmo MYEL-oadju, ja dat lea eanet go dušše bargoealahatoadju.

MYEL-oadju addá eanadoallofitnodatolbmui dorvvu buot eallinmuttuin. Buohcuvuođa ja bártti deaividettiin máksojuvvo beaiveruhta. Go olmmoš vuorasuvvagoahtá dahje su bargonávccat geahppánit, de máksojuvvo MYEL-ealahat. Oadju dorvvasta maiddái oapmahaččaid birgenlági bearašfuolaheaddji jápmima manjá.

Gii oajuhuvvo?

MYEL-oaju vuollai gullet 18–67-jahkásaš iehčanas fitnodatolbmot, geat barget eana- ja vuovdedoaluin, guolástusain dahje boazodoaluin, ja sin bearašlahtut.

Oadju lea bákkolaš, jos oajuheami eavttut divvet. Danin fitnodatolmmoš galgá váldit oaju, go son bargagoahtá eana- dahje vuovdedoaluin, guolástusain dahje boazodoaluin.

Oasseáigásaš eanadoallofitnodatolmmoš, guhte bargá eará sajis bálkábarggus, oajuhuvvo MYELa mielde, jos oajuheami eavttut divvet. Ealáhat sáhtá čoggot oktanaga sihke bálká- ja fitnodatolmmošbarggus.

Bártti deaividettiin

Buohkain, geain lea bákkolaš MYEL-oadju, lea automáhtalaččat maiddái bártedorvu. MATA-bargobárteoadju buhte eanadoallofitnotbarggus dáhpáhuvván bárttiid ja dáin bargguin šaddan ámmátdávddaid. Bargobárteoaju oktavuhtii sáhtá váldit oaju maiddái astoáiggi várás.

MYEL-bargodietnasat

MYEL-bargodietnasat govvidit dan bargobidjosa, man eanadoallofitnodatolmmoš lea bargan dálustis. Bargodietnasiid meroštallamis vuodđun adnojuvvo eanadoallo- ja vuovdeeatnama viidodat. Bargodietnasiid bajidit ovdamearkka dihte dálu mearkkašahtti ekonomalaš gánnáheapmi ja eanadoalu sierralágan lassedoaimmat.

Guolásteaddji ja boazodoalli bargodietnasiid vuodđun adnojuvvojit guolástandietnasat ja boazolohku.

Fitnodatolmmoš sáhtá váikkuhit

Eanadoallofitnodatolmmoš sáhtá ieš váikkuhit bargodietnasiiddis mearrái, dasgo njuolggadusat addet lihkanmuni. Lága mearridan rájiid olis fitnodatolmmoš sáhtá válljet alccesis vuogas bargodienasmeari.

Go buvttadeapmi ja dálu dilálašvuodát nuppástuvvet, de bargodienasmeari sáhtá rievdadit.

Bargodietnasiid mearkkašupmi

MYEL-bargodietnasiid vuodul rehkenastojit eanadoallofitnodatolbmo ealáhagat, buhtadusat ja beaiveruđat. Danin lea dehálaš ahte bargodietnasat vástidit fitnodatolbmo bargobidjosa dálus. Go bargodietnasat leat mihttejuvvon riehta, de maiddái buhtadusat ja ealáhagat leat nugo galget leat.

Bártebeaiveruhta ja -ealáhat rehkenastojit dain bargodietnasiin, mat ledje fámus bártti deaividettiin. MYEL-ealáhahkii fas váikkuhit buot bargodietnasat oajuhanáiggis. Dasa lassin MYEL-bargodietnasiid geavahit moanaid eará ovdduid, dego ovdamearkka dihte johtalusoaju beaiveruđa ja Kela beaiveruđaid rehkenastinággan.

Maiddái sadjásašveahkemávssu sturrodat rehkenastojuvvo MYEL-bargodietnasiid vuodul. Jahkeluomu ja sadjásašveahki sáhttet oazžut fitnodatolbmot, geain lea bákkolaš oadju.

MYEL-oajus čoggo ealáhat

Oajuhuvvoma ahki	li vel ealáhagas	Ealáhaga oktavuodas leahkki oaju ovddas
18-52 -jahkásaš	1,5 % jagis	1,5 % jagis
53-62 -jahkásaš	1,9 % jagis	1,5 % jagis
63-67 -jahkásaš	4,5 % jagis	1,5 % jagis

Oadju eana- ja vuovdedoalus

MYEL-oaju vuollai gullet 18-67-jahkásaš eanadoallofitnodatolbmot, geat barget eana- ja vuovdedoaluin. Oaju vuollai gullet maiddái fitnodatolbmo náittosguoibmi dahje orrunguoibmi. Dasa lassin bearašlahtut, jápminbeasi osolaččat ja dakkárat, geat barget eanadoaluin ovtastumi hámis, oajuhuvvojit MYELa mielde.

Oadju eanadálus

Eanadállodoaluin bargi olmmoš oajuhuvvo, jos dálus leat bealddut ja vuovdi uhcimustá vihtta MYEL-hektára. MYEL-hektáran lohkkovuvvo bealdeoana ollásit ja vuovdis Máttá-Suomas 1/10, Gaska-Suomas 1/15 ja Davvi-Suomas 1/20.

Eanadoalloeatnama bargodietnasat meroštallojit viidodaga vuodul. Šaddaduvvon láigo-bealdu lohkkovuvvo mielde viidodahkii. Eanadoalu bargodietnasiidda váikkuhit maiddái fitnodatolbmuid mearri ja dálu gánnáheapmi.

Oadju vuovdis

Vuovdeeaiggát oajuhuvvo, jos son bargá mearkkašahttiláhkai iežas oamastan vuovdis. Maiddái iežas vuovdi birra dikšunsoahpamuša dahkan vuovdeeaiggáda sáhtá oajuhit.

Vuovdi vuodđobargodietnasat meroštallojit vuovdi viidodaga vuodul. Dálu sajádagas čuožžu, man ollu das čoggojit bargodietnasat. Bargodietnasiid sturrodahkii váikkuha maiddái vuovdebarguid mearri.

Oadju lassedoaimmas

Eanadállodoalu lassin buot eanadoallovearuhuvvon doaimma, dego mášenbarggut, dálu buktagiid ovddosdikšun, mieđašeniiddoallu, guollešaddadeapmi ja eanadálloturisma gullet bargguide, mat galget MYEL-oajuhuvvot. Jos lassedoaimma vearuhuvvo eará go eanadoallovearuhusa mielde, de dat ii oajuhuvvo MYELis.

Eanadoallovearuhuvvon lassedoaimma lohkkovuvvo mielde eanadállodoalu bargodietnasiidda. Dat bajida bargodietnasiid fitnodatolbmo bargobidjosa ossodaga mielde.

Oppa dálu bargodietnasat

Go eanadoalloeatnamis, vuovdis ja lassedoaimmain fidnejuvvon bargodietnasat rehkenastojit oktii, de ná čilget oppa dálu bargodietnasat. Bargodietnasat juhkkovuvvojit fitnodatolbmuid sin bargobidjosa mielde. Fitnodatolbmo iežas árvalus bargodietnasiid meroštallamis lea dehálaš.

Oajuhanvuloš fitnodatolmmoš

Eanadálus oajuhuvvo fitnodatolmmožin dat olmmoš, guhte hálddaša dálu. Láigobealddu hárrái oajuhuvvo álo dan šaddadeaddji, ii bealdduid oamasteaddji.

Dálu hálddašeddji guoibmi oajuhuvvo seamma eavttuiguin go fitnodatolmmošge. Náittoseaktu ii váikkut oajuheapmái. Oaju sáhtá nannet máhcevaččat doaimma álggaheami rájes, goittotge guhkimustá vási ja dan ovddit golmma jagis.

Orrunguoimmi sáhtá oajuhit, jos son ássá ja bargá dálás. Orrunguoimmi oadju sáhtá álgit easka ohcanbeaivvi maŋŋá.

Eanadállodoaluin bargi olbmo bargodietnasiid meroštaladettiin váldojuvvojit vuhtii

- šaddaduvvon eanadoalloeatnama viidodat
- vuovddi viidodat
- eanadoallovearuhuvvon lassedoaibma
- dálu buvttadeapmi, gánnáheapmi ja bargomearri
- fitnodatolbmuid mearri
- bargojuohku dálás
- fitnodatolbmo iežas árvalus

Jápmibeasi dállu

Jápmibeasi dálás sáhtá oajuhit fitnodatolmmožin leaska ja dálás jeavddalaččat bargi mánáid.

Fitnodatsearvvit ja ovtastumit

Eanadoalloovttastumis eanadoaluin bargi olbmot oajuhuvvojit fitnodatolmmožin. Ovtastupmi sáhtá leat ovdamearkka dihte eanadállu, man guovttis dahje eanet olbmot ovttas oamastit dahje láigohit.

Oasussearvvi osolačča sáhtá oajuhit, jos doaibma vearuhuvvo eanadállodoalu dienasgáldu vuodul. Fitnodatolmmožin oajuhuvvo njunuš sajádagas leahkki osolaš, geas galgá leat meroštallon ossodat fitnodatsearvvi oasusoaiveopmodagas ja ossosiid ollesmearis.

MYEL-oaju vuollai gullevašvuoda gánnáha álo čielggadit, jos eanadoaluin bargojuvvo fitnodatsearvehámis.

Bearašlahtu oadju

Bearašlahtun oajuhuvvo fitnodatolbmo lagašfuolki, geasa máksojuvvo bálká ja guhte ássá ja bargá dálás. Jos bálká ii máksojuvvo, de son sáhtá váldit oaju eaktodáhtolažžan.

Fitnodatolbmo vanhemiid dahje mánáid sáhtá oajuhit, vaikko sii eai ásašiige dálás. Sii galget goittot bargat šaddadansajis ollesáigásaččat.

Bearašlahtu bargodietnasat mearrašuvvet bálkká ja lunddolaš ovdduid dahje bargobidjosa mielde.

Guolásteaddji oadju

Guolásteaddji oajuhuvvo fitnodatolmmožin, jos son vearuhuvvo guolástandietnasiid mielde. Guolásteaddji guoibmi oajuhuvvo, jos son lea mielde fitnodaga bargguin.

MYELa mielde guolástanfitnodatolmmožin sáhtá oajuhit maiddáid daid, geat barget guolástanbargguin trolá dahje nuohttegotti osolažžan dahje guolástit ossodagain. Ovtastumit ja fitnodatsearvvit oajuhuvvojit seammaláhkai go eanadoalliid oajus. MYEL-oadju lea guolásteaddjái bakkolaš, jos guolástandietnasat leat doarvá stuorrát.

Guolástanbargguide gullet

leš guolástusa lassin oajuhanvuloš bargguide gullet guoli gieđahallan, bivdosiid válmmašteapmi, divvun ja ordnen. Maiddái sálláša márkanastin lohkkovuvvo MYELa vuollášaš bargguide.

Guolásteaddji bargodietnasat

Guolásteaddji bargodienasin nannejuvvojit dábálaččat 30–60 proseantta guolástanfitnodaga bruttoboađuin. Guolásteaddji iežas evttohus lea dehálaš bargodietnasiid meroštaladettiin.

Jos fitnodatolbmot leat moanat, de fitnodaga bruttobargodietnasat juhkkovuvvojit guolástanfitnodagas bargi olbmuide sin bargobidjosa mielde.

Guolásteaddji bearašlahttu

Guolásteaddji bearašlahttu, guhte bargá guolástanfitnodagas ja ássá guolásteaddjiin seamma dállodealus, oajuhuvvo MYELa mielde. Bargodienasin bearašlahttui nannejuvvo sutnje máksojuvvon bálká oktan lunddolaš ovdduiguin. Jos bálká ii máksojuvvo, de bargodietnasat nannejuvvojit bargobidjosa mielde.

Boazodoalli oadju

Boazoeaiggádat, geat barget boazodoallobargguid alcceseaset dahje bálgosa lohku, oajuhuvvojit MYELa mielde. Boazodoalli guoibmi oajuhuvvo, jos son lea mielde boazodoallobargguin.

MYEL-oadju lea bakkolaš, jos boazodoalldietnasat leat doarvá stuorrát.

Boazodoallobargguide gullet

MYELa vuollášaš boazodoallobargguide gullet bálgosa lohku dahkkovuvvon barggut, dego bohccuid guođoheapmi, gárdun ja rátkin. Maiddái njuovvan, merken ja bálgosa áidunbarggut sihke boazoisida ja ruhtadoalli barggut gullet boazodoallobargguide.

Seammaláhkai barggut bálgosa rehketoalu olggobealde – dego ovdamearkka dihte bohccuid gárdun, dálvefuodđara fuodardeapmi ja vurken sihke rátkinbarggut – gullet MYELa vuollášaš bargguide. Dasa lassin oajuhanvuloš bargguide lohkkovvit návddiid dusten ja bargobiergasiid dikšun ja divodeapmi sihke boazobuktagiid ovddosdikšun.

Boazodoalli bargodietnasat

Boazodoalli bargodietnasat mearrašuvvet lohko bohccuid ja boazodoallobargobeivviid vuodul. Bargobeivviide lohkkovvit sihke bálgosis bargovuvvon bargobeivvit ja bálgosa rehketoalu olggobeale barggut.

Bearašlahtu oadju

Boazodoalli bearašfitnodaga lahttu galgá oajuhuvvot, jos son ássá boazodoalliin seamma dállodealus ja bargá boazodoallobargguid. Bearašlahtu bargodienasin nannejuvvo sutnje máksojuvvon bálká oktan lunddolaš ovdduiguin. Oadju galgá válđovuvvot, vaikko bálká ii máksojuvvošiige. Bargodienasin adnojuvvo dalle bargobidjosa mearri.

Eaktodáhtolaš MYEL-oadju

MYEL-oaju sáhtta váldit eaktodáhtolažžan, jos dálu viidodat lea vuollel vihtta MYEL-hektára. Eaktodáhtolaš oadju bohtá jearaldahkii maiddái dalle, jos fitnodatolmmoš bargá dálás, muhto su jahkásaš bargodietnasat eai leat doarvái stuorrát bákkolaš odjui. Bearašlahttu sáhtta váldit eaktodáhtolaš oaju, jos sutnje ii máksojuvvo bálká dan barggus, man bargá.

Eaktodáhtolaš oaju sáhttet váldit maiddái olbmot, geat leat boarisvuodaealáhagas muhto barget ainge eanadoallofitnodatolmmožin.

Eaktodáhtolaš oaju ovddut leat measta seammát go bákkolaš oajus. Das, geas lea eaktodáhtolaš oadju, ii leat goittot vuoigatvuohta joavkoheaggadju iige luopmosadjásaš-bálvalusaide. Daidda lea vuoigatvuohta dušše dain, geain lea bákkolaš MYEL-oadju.

MATA-bargobárteoadju ii gula automáhtalaččat daidda, geain lea eaktodáhtolaš MYEL-oadju, muhto dan sáhtta váldit eaktodáhtolažžan.

Bákkolaš ja eaktodáhtolaš oadju

Bákkolaš MYEL

- dan oktavuodas automáhtalaččat MATA-bargobárteoadju

Eaktodáhtolaš MYEL

- oajuhuvvon sáhtta dasa lassin váldit eaktodáhtolaš MATA-bargobárteoaju

Ii MYEL-oajuhuvvon

- jos bargá eanadoallofitnodatolmmožin, de sáhtta váldit eaktodáhtolaš MATA-bargobárteoaju

MATA-bargobárteoadju

Buot MYEL-oajuhuvvomiidda, geain lea bákkolaš oadju, bohtá automáhtalaččat eanadoallofitnodatolbmuid bargobárteoadju (MATA). MATA-bargobárteoadju buhte eanadoallofitnodatbarggus dáhpáhuvvon bárttiid ja dain bargguin šaddan ámmátdávddaid.

Dat, geain ii lea bákkolaš oadju muhto barget jeavddalaččat eanadoallofitnodatbargguid, sáhttet váldit MATA-bargobárteoaju eaktodáhtolažžan. Eaktodáhtolaš oaju oažžu maiddái almmá MYEL-oaju haga.

Dat, geat barget dálás bearašlahtun luohpandoarjaga ja ráhkkanahhti luohpandoarjaga vuollásažžan, sáhttet maiddái váldit eaktodáhtolaš bargobárteoaju. Dasa lassin eaktodáhtolaš oaju sáhttet váldit vuollel 18-jahkásaš ja 68 jagi deavdán olbmot, geat barget eanadoallofitnodatolmmožin muhto eai oaččo MYEL-oaju.

Bargobárteoaju oktavuhtii sáhtta váldit astoáiggi bárteoaju, mii buhte priváhtadállodoalus ja buđaldusain dáhpáhuvvon bárttiid.

Mii buhtejuvvo?

Bárteoajus buhtejuvvojit váttu dikšumis, dálkasiin ja dikšunmátkkiin šaddan dárbbaslaš golut ollásit.

Beaveruhta máksojuvvo, jos bárti dagaha bártebeaivvi lassin uhcimustá golmma beaivvi bargonávccahisvuođa. Beaveruhta máksojuvvo guhkimustá jagi áigge bártideamis. Jos bargonávccahisvuohta joatkašuvvá badjel jagi, de máksojuvvo bárteoadju.

MATA-oajus sáhtá máksit maiddá hehttehusbuhtadusaid dahje oažžut veajuiduhttima. Bártti dagahan jápmima maŋŋá máksojuvvo hávdádanveahkki ja dasa lassin leskii ja mánáide bearašealáhat.

Astoáiggi MATA-oadju

Astoáiggi MATA-bárteoadju lea oaivvilduvvon daidda, geat barget eanadoallo-fitnodatolmmožin. Dan oažžu dušše MATA-bargobárteoaju oktavuhtii.

Mii buhttejuvvo?

Astoáiggi MATA-oadju buhte priváhtadállodoalu ja astoáiggi bárttiid.

Priváhtadállodoalu bargguide gullet ovdamearkka dihte ássanvistti huksen ja doallan sihke viesu čorgen dahje borramuša ráhkadeapmi bearašii.

MATA-oadju buhte maiddá buđaldusain, dego valástallamis almmá šládjaráddjehusaid haga dahje olgoriikkain mátkkoštettiin deaividan bárttiid. Buhtadusat mearrašuvvet dego bargobárteoajus.

Astoáiggi oadju ii buhte buohcuvuođaid iige bárttiid, mat deaividit bálká- dahje fitnodatbarggus. Astoáiggi oajus ii oaččo buhtadusa johtalusvahágiin, illastemiin iige vahágiin, main buhtadusvuoigatvuohta mearrašuvvá eará lágaid vuođul.

Oadjomávssut

Oadjomáksu rehkenastojuvvo oajuhuvvoma persovnnalaš MYEL-bargodietnasiin. Máksu čuožžu bargodietnasiid mearis ja oajuhuvvoma agis. Stuurát ealahatčoggoma dihte 53 jagi deavdán olbmui berrojuvvo vehá alibuš oadjomáksu.

Eaktodáhtolaš MYEL-oaju máksu lea seamma stuuris go bakkolaš oaju máksu. Sosiála- ja dearvasvuodaministeriija nanne máksoproseanttaid jahkásaččat.

Oadjomávssut berrojuvvojit 1–3 earis mávssu sturrodaga mielde. Jos bargodietnasat nuppástuvvet jagi mielde, de oadjomáksu divvojuvvo maŋnelis máksinláhkai boahtti eriin.

Ovdamearka oadjomávssuin 2008

MYEL-bargodietnasat jagis	20 000 €	30 000 €	40 000 €
MYEL- ja RHV-oadjomáksu	170 €/mb	278 €/mb	444 €/mb
MATA-bargobárteoadju (<i>bákkolaš oadjomáksu</i>)	22 €/mb	32 €/mb	42 €/mb

Jearaldagas vuollel 53-jahkásaš oajuhuvvon, gean MATA-bargobárteoaju mávssus eai leat váldojuvvon vuhtii MATA-bonusat iige bargodearvasvuodáfuolahusvuoládus.

Eará oadjomávssut

Seamma oadjomáksorehkega vuodul ovttas MYEL-oaju mávssuin berrojuvvo MATA-bargobárteoaju máksu ja joavkoheaggaoadjomáksu (RHV). Eaktodáhtolaš oajuid mávssut berrojuvvojit sierra oktii jagis.

MATA-bonus

MATA-oajus čoggo bonus. Oajuhuvvon oážžu oadjomáksosis jahkásaččat 10 proseantta vuoládusa. Vuoládus sáhtá leat gitta 50 proseantta dievas mávssus. Juohke buhttejuvvon vahát geahpeda bonusvuoládusa 10 proseantaovttadaga.

Bonus čoggo sierra bargobárteoajus ja astoáiggi oajus.

Dearvvasvuodáfuolahusvuoládus

Eanadoallofitnodatolbmuid bargodearvvasvuodáfuolahussii searvan olbmot ožžot MATA-bargobárteoaju máksui 20 proseantta vuoládusa. Vai fitnodatolmmoš oážžu vuoládusa, de son galgá leat searvan bargodearvvasvuodáfuolahussii ovddit jagi golggotmánu 1. beaivvi rádjai.

Geahpet vearuhusas

Mela oadjomávssut leat ollásit vearrogeahpádusdohkálaččat. Mávssuid sáhtá geahpedit eanadoalu boađuin, MYEL-mávssu maiddá bargodietnasiin.

Guolásteaddji ja boazodoalli sáhttiba geahpedit iežaska oadjomávssu guolástan- ja boazodoalloboađuin.

Oadju ealáhaga oktavuodas

Juo ealáhagas leahkki olbmot sáhttet gártadišgoahit ealáhaga oktavuodas ođđa ealáhaga. Fitnodatolmmoš sáhtá váldit ođđa MYEL-oaju, jos eanadoallofitnodatdoaimma joatkašuvvá ja oajuheami eavttu divvet. Ealáhagasleahkináigge dahkkojuvvon barggus čoggo ealáhat 1,5 proseantta jagis.

Boarisvuodáealáhagas

Vuollel 68-jahkásaš boarisvuodáealáhatolmmoš sáhtá váldit eaktodáhtolaš MYEL-oaju, jos son bargá ainge eanadoallofitnodatbargguin ja MYELa eará eavttut divvet. Oadju nohká, go olmmoš heaitá bargamis dahje mañimustá dalle, go oajuhuvvon deavdá 68 jagi.

Ealáhaga ođđa oajus oážžu áramustá 68-jahkásažžan.

Bargonávccahisvuodáealáhagas

Bargonávccahisvuodáealáhagas leahkki olbmo sáhtá oajuhit dan bargobidjosa mielde, mii lea vel báhcán. Jos oajuheami eavttut divvet, de MYEL-oadju lea bákkolaš.

Ealáhat ođđa oajus lasihuvvo juo leahkki ealáhahkii, go bargonávccahisvuodáealáhat molsašuvvá boarisvuodáealáhahkan.

Bargobárteoadju

Jos MYEL-oadju lea bákkolaš, de oaju oktavuhtii boahtá automáhtalaččat MATA-bargobárteoadju. Jos oadju lea eaktodáhtolaš dahje dakkár ii leat ollege, de fitnodatolbmo gánnáha váldit bargovahágiid várás eaktodáhtolaš MATA-bargobárteoaju.

Geavtlaš áššit

Váldde oktavuoda Mela-áššealbmái dahje Melai, go

- álggahat dahje heaittát fitnodatdoaimma (eanadoallu, guolástus, boazodoallu, vuovdedoallu)
- asttát, vuovddát dahje láigohat eatnama dahje luobat láigoeatnamiin
- bargojuohku dálus nuppástuvvá dahje dálui bohtá ođđa fitnodatolmmoš
- dálu ekonomalaš gánnáheapmi dahje buvttadanvuohki nuppástuvvá mealgat
- leat álggahan dahje heaitán eanadoalu lassedoaimmaid dahje lassedoaimmaid veaŕuhanvuohki nuppástuvvá
- bálkámáksin álgá dahje nohká badjel 18-jahkásaš bearašfitnodaga lahttui
- bearašlahttu fárra eret dálus
- háliidat váldit eaktodáhtolaš MYEL- dahje MATA-oaju.

Váldde vuhtii maiddá, jos dálus

- geavahuvvo olggobealde bálkáhuvvon bargofápmu. Dat gullá eará lágasmearriduvvon ealáhat- ja bárteoaju vuollai.
- bargojuvvo eanadoalus sierraneaddji fitnodatdoaimmain. Gánnáha čielggadit, man ealáhatlágádusa bokte guoskevaš doaimma oajuhuvvo.

Lassedieđut Mela-dorvvus

Dán dieđihančálloš áššit leat ovdanbukton dušše váldočuoggáid mielde. Go dárbašat veahki iežat Mela-dorvui guoskevaš áššiid dikšumis, de váldde oktavuoda Mela-áššealbmái. Áššealbmá oktavuodadieđut gávdnojit telefongirjies báikkis Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja internehtas čujuhusas <http://www.mela.fi/>

Dárkilet dieđuid Mela-dorvvus oaččut min internehttasiiduin. Maiddá Mela-áššehasbálvalus veahkeha nummiris 020 630 0650.

Elektrovnnalaš áššiiddikšunbálvalusat

MYEL-oajuhuvvon olmmožin don sáhtát oahpásmuvvat iežat Mela-dorvui internehtas Mela elektrovnnalaš áššiiddikšunbálvalusaid bokte. Bálvalussii sisačáliheapmi dáhpuhuvvá persovnnalaš fierbmebáŕkodovddaldaga bokte čujuhusas www.mela.fi/asiointipalvelut.

Áššiiddikšunbálvalusaid bokte sáhtát dárkkistit iežat persovnnalaš áššehasdieđuid, mat leat vurkejuvvon Mela registariidda. Sáhtát maiddá fidnet árvvoštallama iežat dálá Mela-dorvvus. Árvvoštallan muitala, man ollu oaččut beaiveruđa dahje ealáhaga, jos buohccát dahje bártidat. Jos don leat lahka luohpandoarjjaagi, de sáhtát geahččat iežat vejolaš luohpandoarjaga meari. Dasa lassin sáhtát geahččat boahhtevaš boarisvuodaealáhaga meari.

Sáhtát bivdit árvvoštallama maiddá Mela-áššealbmás dahje Melas.

Mela-dorvui gullet

Bargoealáhagat (MYEL)

Bargoealáhagat dorvvastit birgenlági boarisvuođa, bargonávccahisvuođa, bargguhisvuođa ja oasseáigásaš barggu áigge sihke bearašfuolaheaddji jápmima maŋŋá. MYEL-ealáhagat mieđihuvvojit seamma ákkaiguin go earáge fitnodatolbmuid ja bálkáváldiid bargoealáhagat.

Bárte- ja ámmátdávddabuhtadusat (MATA)

Bargobárteit ja ámmátdávddat buhttejuvvojit eanadoallofitnodatolbmuid bárteoadjolága mielde. Bargobárteodjui sáhtá laktit eaktodáhtolaš astoáiggi bárteoaju.

Mela-buohcanbeaiveruhta

Go eanadoallofitnodatolmmoš buohccá, de Mela máksá beaiveruđa buohcoaju iešvástidanáiggis.

Luohpandoarjja (LUTU)

Luohpandoarjja máksojuvvo vuorasuvvan eanadoalliide ja boazodoalliide, geat luhpet eanadoalus ja boazodoalus.

Joavkoheaggoadjobuhtadusat (RHV)

MYEL-oajuhuvvoma jápmima maŋŋá oapmahaččat ožžot buhtadusa eanadoallofitnodatolbmuid joavkoheaggaoajus.

Luopmosadjásašbálvalusat

Lágasmearriduvvon MYEL-oaju vuollai gullevaž eanadoallofitnodatolbmot sáhttet oažžut luopmosadjásačča iežaset dálloi. Luopmosadjásašbálvalusaid fálet gielddaid hábmen iehčanas báikkálašovttadagat.

Bargodorvvolašvuhta

Eanadoallofitnodatolbmot láidestuvvojit dustet barggusteaset bárteit ja ámmátdávddaid ja ovddidit iežaset bargoburesbirgejumi.

Lassedieđut oajuheamis www.mela.fi > [Vakuutusturva](#) > [MYEL-eläkevakuutus](#)

Eanadoallofitnodatolbmuid ealahatlagádus **Mela**

Revontulentie 6, 02100 Espoo

tel. 020 630 0500